

Original article

Taşımali İlköğretim Uygulamasındaki Öğrencilerin Akademik Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigation of the Academic Achievements of Students in Transported Primary Education in Terms of Various Variables

Cihat Yağlı^{a, *} & Ahmet Onur Çobanoğlu^a

^aDepartment of Primary Education, Graduate School of Educational Sciences, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

Özet

Taşımali eğitim uygulamasının ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada karma yöntemin ardışık desen kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini 2017- 2018 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili Çan ilçesinde taşımali eğitim uygulaması gerçekleştirilen ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini bu kapsamdaki dört okulda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılan verilerin toplanması amacıyla; sınıf listeleri, öğretmen not çizelgeleri, başarı belgesi alma durumu formları ve seviye belirleme sınavı toplu sonuç listeleri incelenerek öğrencilerin akademik başarıları düzeylerini ortaya koyan bilgiler bir veri formunda toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans, parametrik testlerden bağımsız örneklem için t-testi bağımlı örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Taşımali Eğitim, Öğrenci, Akademik Başarı.*

Abstract

The effect of mobile education application on the academic achievement of primary school students was tried to be determined. In the research, the sequential design of the mixed method was used. The population of the study consists of students studying in elementary schools in which mobile transportation application is carried out in Çan district of Çanakkale province in 2017 - 2018 academic year. The sample of the study consists of students studying in four schools within this scope.

In order to collect the data used in the research; class lists, teacher transcripts, achievement certificate forms, and cumulative score lists of the level determination exam were examined and the information indicating the academic achievement levels of the students were collected in a data form. In the analysis of the parents, one-way analysis of variance (ANOVA) was used for t-test dependent samples for samples independent of percentage, frequency and parametric tests. In the results obtained, it was seen that there was a difference in favor of female students in the average of Science course, Social Studies course and all courses, and no significant difference occurred in other variables. On the other hand, it was concluded that the students within the scope of mobile education felt disadvantaged compared to the other students.

Keywords: *Transported Education, Student, Academic Achievement.*

Received: 12 March 2019 * **Accepted:** 28 April 2019 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiape.2019.204.1>

* Corresponding author:

Cihat Yağlı, Department of Primary Education, Graduate School of Educational Sciences, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey.
Email: cihat.yagli@gmail.com

GİRİŐ

Eğitim, insanın hayatta kalabilmek için ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri, becerileri ve davranışları kazanmak için ortaya koyduğu düzenli etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir. Bir insanın dünyaya gözlerini açtığı andan ölümüne kadar sürekli olarak devam eden bu süreç, elde etmek ve elde edileni yenilemek ya da geliştirmek amacıyla oluşturulmaktadır. Bilimsellik zemininin üzerine temelleri atılmış ve sanatsal faaliyetlerle zenginleştirilmiş eğitim süreci bireyin kendini geliştirebilmesi ve yaşadığı hayatı gzelleştirebilmesi için mutlak bir ihtiyaç olarak görülebilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2003), yayımladığı “Eğitim ve ğretim çalışmalarının Plnlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge” ile örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülen eğitim ve ğretim çalışmalarının plnlı bir biçimde yürütülmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemeyi amaçlamıştır. Bu Yönerge, Mill Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülen eğitim-ğretim çalışmalarında uygulanacak olan plnın tanımı, niteliği, önemi, içeriği, türleri, hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır. Aynı zamanda eğitimde fırsat ve imkn eşitliğinin gerçekleştirilmesine katkı sağlanması noktası da vurgulanmaktadır.

20. yüzyılda her bireyin eğitimden eşit Őekilde yararlanabilmesini sağlamak devletlerin temel görevlerinden olmuştur. Çünkü bu yüzyıl eğitilebilmeyi herkesin hakkı olarak kabul etmiştir. Bu nedenle de her ülkede çocukların ve gençlerin hakları olan eğitimden özellikle okullar aracılığı ile yararlanabilmeleri için pek çok uygulamaya girişilmiştir (Ensari, 2003).

Bu uygulamalardan biri olarak tanımlanabilen taşımalı eğitim, ülkemizde zorunlu eğitim sresinin arttırılmasıyla birlikte yaygınlaşan, anayasadaki eğitim hakkının uygulanması maksadıyla ortaya çıkan, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya eğitim açısından elverişsiz okullardaki öğrencilerin, merkez olarak seçilen eğitim kurumlarına günübirlik olarak taşınarak, eğitim faaliyetlerine devam etmelerini sağlayan uygulamanın genel adı olarak ortaya çıkmaktadır (Ağırkaya, 2010).

Milli Eğitim Bakanlığı Taşımalı İlköğretim Yönetmeliği’ne göre taşımalı öğretimin tanımı; “İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günübirlik taşınarak kaliteli bir eğitim-ğretim görmelerini sağlamaktır” Őeklinde yapılmaktadır (MEB, 2000). MEB taşımalı eğitimi “nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ve birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan mecburi öğrenim çağındaki öğrencilerin merkezi yerlerdeki ilköğretim kurumlarına günübirlik taşınması ve eğitim ğretim verilmesi sistemi” Őeklinde açıklamıştır. (MEB 1994: 4). Taşımalı eğitim uygulamasının en önemli hedefi ülke genelinde eğitimin yaygınlaştırılmasıdır. Bu durum aynı zamanda devletin vatandaşlarına karşı yüklendiği en önemli sorumluluklardan biridir. (Kksleymanoğlu, 2006).

Yapılan incelemeler göstermektedir ki hem ülkemizde hem de farklı ülkelerde taşımalı eğitim uygulaması hali hazırda kullanılmaktadır. Bu uygulamaların ana hatları ortaktır ancak uygulama Őekilleri imknlara ve beklentilere göre değişiklikler göstermektedir. Ama genel olarak taşımalı eğitim uygulaması toplumun her kesiminin eğitim görmesi, fırsat eşitliği sağlanabilmesi amaçlanarak hazırlanmış bir uygulamadır. Bu uygulama nerede ne Őekilde olursa olsun ğrenci başarısını doğrudan etkilediği için oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle de her basamağının dikkatle incelenmesi ve olumsuzluklarının en aza indirgenmesi gerekmektedir (çan, 2012).

Her uygulamada olduğu gibi taşımalı ilköğretim uygulaması esnasında da bir takım olumlu ve olumsuz etkiler görülmektedir. Yöneticilerin, ğretmenlerin ve velilerin büyük bir çoğunluğu, kış aylarında yolların bozularak taşımayı güçleştirmesi, araç Őofrlerinin konuyla ilgili yeterli eğitime sahip olmaması, ğrencisi taşınan köylerde milli bayramların eski heyecanıyla kutlanamaması, okulda taşımalı eğitimle gelen öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yerin olmaması, taşıma araçlarının taşımaya uygun olmaması, taşıma araçlarına öğrenciler ve gerekli personel dışındaki kişilerin alınması, taşıma araçlarında öğrencilerin ayakta gidip gelmesi, taşıma merkezi olan okulun fiziksel yetersizliği, yolların taşımalı eğitim için uygun olmaması, gibi konuları olumsuz yönler olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Recepğlu, 2009).

Yapılan çalışmalarda bu uygulamanın ortaya çıkardığı olumlu yönler olarak ise sosyal ve kültürel yönden, taşımalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında başlangıçta çekingenlik ve uyumsuzluk gözlendiği ancak, kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha fazla katıldıkları gözlenmiştir. Taşımalı ilköğretim uygulaması kapsamındaki öğrencilerin eğitsel faaliyetlere daha çok katıldıkları, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bununla birlikte birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu söylenmektedir. Bu sayede bazı öğrencilerin giyim, temizlik ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay grendikleri tespit edilmiştir (Bostancı, 2002).

Taşımalı ilköğretim uygulaması sistemi ülkemizde ilk kez 1997-1998 eğitim-ğretim yılında başlamıştır. O zamandan günümüze devam etmektedir. Ancak uygulanan her farklı sistem gibi bu sistemin de olumlu ve olumsuz yönlerinin olduğu şüphesiz ki ortadadır. Alanyazın incelendiği vakit bu konuda farklı ülkelerde ve ülkemizdeki farklı bölgelerde çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu alışmalar ne kadar fazla bölgeye yayılırsa, uygulamanın sonuçları tam olarak bilinebilir. Böylelikle zm gerektiren noktalarda çalışmalar yapılıp daha iyiye ulaşılabilir (çan, 2012).

Yapılan bu çalışma, taşımalı eğitimin değerlendirilip, düzgün işleyen ya da aksayan yönlerinin somut olarak ortaya konması, eğitim yöneticilerine, öğretmenlere ve kamuoyuna taşımalı eğitim uygulaması hakkında fikirler sunulması bakımından önemlidir. Bu önem doğrultusunda gerçekleştirilen

Çalışmada taşımalı eğitim uygulamasının ilköğretim okullarında renim gören öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu doğrultuda çalışmanın temel problem durumu řu şekilde belirlenmiştir:

- Taşımalı ğrencilerin ders başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisi nedir?
- Taşımalı ğrencilerin ders başarılarına sınıf seviyesi değişkeninin etkisi nedir?
- Taşımalı ğrencilerin taşıma merkezine uzaklığının ders başarılarına etkisi nedir?
- Taşımalı ğrencilerin uygulama hakkındaki düşünceleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Alanyazın incelendiğinde yapılan araştırmaların farklı ölçütler temel alınarak sınıflandırıldığı görülmektedir. Temel aldıkları felsefeye göre araştırmalar nicel, nitel ve karma yöntem araştırma desenleri kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu araştırma karma yöntemlerinden ardışık desen kullanılarak hazırlanmış bir çalışmadır. Araştırma genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004). Bu araştırmada, taşımalı öğrencilerin başarılarına ilişkin değişkenler taranırken tekil tarama yapılmıştır. Bu zamansal tarama, kesit alma yaklaşımı ile sağlanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekte yer alan maddeler ile bağımsız değişkenlerin arasındaki ilişkiler ve bu ilişkilerin yn incelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin taşımalı ilköğretim uygulaması hakkındaki görüşlerinin ortaya konması için yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Evren ve rneklem

Araştırmanın katılımcıları belirlenirken uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için oluşturulan örneklem grubu seçkisiz atama yolu ile belirlenmiştir. Araştırmanın alışma evrenini Çanakkale ili oluşurmaktadır. Araştırma, 2017-2018 eğitim ğretim yılı içerisinde Çanakkale ilinin an ilçesinde bulunan 3 okulun taşımalı eğitimden yararlanan 247 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ikinci boyutu olan nitel araştırmada bu öğrenciler arasından rastgele seçilmiş 10 ğrenci ile çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin karşılaştırılmasında; yüzde (%), frekans (f), bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Post-Hoc oklu karşılaştırma testlerinden Tukey hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulguların değerlendirilmesinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiş ve istatistiksel zmlenmelerini yapmak için SPSS 22.0 programından

yararlanılmıştır. Öğrencilerin taşımalı ilköğretim uygulaması hakkındaki görüşlerinin ortaya konması için yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma iki boyuttan oluşmaktadır bunların ilki nicel boyuttur. Araştırmanın nicel boyutunda toplam 247 ğrenci ile çalışılmış ve sonuçlar t-testi ve ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi) ile analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel boyutuna katılan öğrencilerin yüzde frekans dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise toplam 10 ğrenci ile çalışılmış ve çalışmanın sonuçları nicel boyuttan sonra detaylandırılmıştır.

Boyut 1

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kız	134	54,3
Erkek	113	45,7
Toplam	247	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde frekans ortalamalarına baktığımızda kız öğrencilerin frekansı 134 iken erkeklerin 113'tür. Yüzdelerine baktığımızda kızlar %54,3, erkekler %45,7 olarak görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı

Sınıf Seviyeleri	Frekans	Yüzde
5. Sınıf	60	24,3
6. Sınıf	73	29,6
7. Sınıf	59	23,9
8. Sınıf	55	22,2
Toplam	247	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımına baktığımızda 5. Sınıfların frekansı 60, yüzdeliği ise 24,3'tür. 6. sınıfların frekansı 73, yüzdeliği ise 29,6'dır. 7. sınıflar 59 frekans ve yüzde olarak 23,9'luk bir ortalamaya sahiptir. 8. Sınıfların frekansı 55 iken yüzdeliği 22,2'dir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan rencilerin taşıma merkezine olan uzaklığa göre dağılımı

Merkeze Olan Uzaklık	Frekans	Yüzde
0-5 Km	26	10,5
5-10 Km	93	37,7
10-15 Km	81	32,8
15-20 Km	47	19,0
Toplam	247	100

Tablo 4. Türkçe dersi T Testi

Taşımalı rencilerin Türkçe dersi başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisini belirleyen T testi					
Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t	sd	P
Kız	134	4,13	7,099	0,133	0,51
Erkek	113	3,19			

T testi analizinden elde ettiğimiz bilgiler neticesinde Türkçe dersinde p değerine baktığımızda $P>0,05$ 'ten sonucuna ulaştığımızdan dolayı kızlar ve erkeklerde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Tablo 5. Matematik dersi T Testi

Taşımalı rencilerin Matematik dersi başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisini belirleyen T testi					
Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t	sd	p
Kız	134	3,72	4,819	0,163	0,552
Erkek	113	2,94			

T testi analizinden elde ettiğimiz bilgiler neticesinde Matematik dersinde p değerine baktığımızda $P>0,05$ 'ten sonucuna ulaştığımızdan dolayı kızlar ve erkeklerde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler dersi T Testi

Taşımalı rencilerin Sosyal Bilgiler dersi başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisini belirleyen T testi					
Cinsiyet	N	$\bar{X}$	t	sd	p
Kız	134	4,40	5,127	0,138	0,01
Erkek	113	3,69			

Elde edilen t testi sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersi ortalamasında $P<0.05$ olduğu için kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 7. Fen Bilgisi dersi T Testi

Taşımalı rencilerin Fen Bilgisi dersi başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisini belirleyen T testi					
<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Kız	134	3,94	4,353	0,155	0,015
Erkek	113	3,27			

Elde edilen t testi sonuçlarına göre Fen Bilgisi dersi ortalamasında $P < 0.05$ olduğu için kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 8. Tüm Derslere göre T Testi

Taşımalı rencilerin Tüm Derslerdeki başarılarına cinsiyet değişkeninin etkisini belirleyen T testi					
<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Kız	134	4,04	5,733	0,135	0,04
Erkek	113	3,26			

Elde edilen t testi sonuçlarına göre tüm derslerin ortalamasında $P < 0.05$ olduğu için kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

T testi analizinden elde ettiğimiz bilgiler neticesinde Türkçe ve Matematik derslerinde p değerine baktığımızda $P > 0,05$ 'ten sonucuna ulaştığımızdan dolayı kızlar ve erkeklerde anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Ama Sosyal Bilgiler dersi, Fen Bilgisi dersi ve tüm derslerin ortalamasında $P < 0.05$ olduğu için kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yani kız renciler erkek rencilere göre Sosyal Bilgiler dersi, Fen Bilgisi dersi ve derslerin genel ortalamasında daha başarılı olduğu gözlenmiştir.

Tablo 9. Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi

Sınıf seviyesine göre derslerin tek yönlü varyans analizi						
Dersler	Gruplar	Kareler Toplamı	ss	Kareler Ort.	f	p
Türkçe	Gruplar ara	0,639	3	0,213	0,163	0,921
	Grup içi	317,587	244	1,307		
	Toplam	318,227	247			
Matematik	Gruplar ara	10,275	3	3,425	1,949,	0,122
	Grup içi	426,931	244	1,757		
	Toplam	437,206	247			
Sosyal	Gruplar ara	2,834	3	0,945	0,771	0,511
	Grup içi	297,854	244	1,226		
	Toplam	300,688	247			
Fen	Gruplar ara	4,577	3	1,526	1,000	0,394
	Grup içi	370,897	244	1,526		
	Toplam	375,474	247			
Ders Ort.	Gruplar arası	2,318	3	0,773	0,624	0,600
	Grup içi	300,706	244	1,237		
	Toplam	303,024	247			

Sınıf seviyesi değişkenine göre öğrencilerin derslerdeki başarılarının farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için kullandığımız tek yönlü varyans analizi sayesinde elde ettiğimiz veriler ışığında; sınıf seviyeleri değişkeninin P değerlerine baktığımızda $P > 0.05$ 'ten büyük bir değer çıktığı için derslerdeki başarıya etki etmediği yani anlamlı bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

Tablo 10. Taşıma Merkezine Uzaklığa Göre Derslerin Tek Yönlü Varyans Analizi

Merkeze olan uzaklığa göre derslerin tek yönlü varyans analizi						
Dersler	Gruplar	Kareler Toplamı	ss	Kareler Ort.	F	P
Türkçe	Gruplar ara	2,771	3	0,924	0,711	0,546
	Grup içi	315,456	244	1,298		
	Toplam	318,227	247			
Matematik	Gruplar ara	1,337	3	0,446	0,248	0,862
	Grup içi	435,870	244	1,794		
	Toplam	437,206	247			
Sosyal	Gruplar ara	4,270	3	1,423	1,167	0,323
	Grup içi	296,419	244	1,220		
	Toplam	300,688	247			
Fen	Gruplar ara	0,383	3	0,128	0,083	0,969
	Grup içi	375,091	244	1,544		
	Toplam	375,474	247			
Ders Ort.	Gruplar arası	1,509	3	0,503	0,405	0,749
	Grup içi	301,514	244	1,241		
	Toplam	303,024	247			

Taşıma merkezine uzaklık değişkenine göre öğrencilerin derslerdeki başarılarının farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için kullandığımız tek yönlü varyans analizi sayesinde elde ettiğimiz veriler ışığında; taşıma merkezine uzaklık değişkeninin P değerlerine baktığımızda $P > 0.05$ 'ten olduğu için derslerdeki başarıya etki etmediği yani anlamlı bir farklılık oluşturmadığı gözlenmiştir.

Boyut 2

Araştırmanın nicel boyutundan nitel boyutuna geçtiğimizde araştırmaya katılan 10 öğrenciye görüşme formu hazırlanmış ve toplam 5 soru yneltirmiştir. Öğrencilerin taşımalı eğitimin akademik başarılarındaki etkisini öğrenmeyi hedefleyen bu beş sorudan elde edilen cevaplar aşağıda detaylandırılmıştır.

Soru 1

Araştırmanın bu boyutuna ilişkin görüşme formu sorusu řu şekildedir: "Taşımalı olarak okula devam etmek seni dezavantajlı hissettiriyor mu? Neden? "

Katılımcıların soru ile ilgili görüşleri gruplandırılarak Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 11. Soru 1 Hakkındaki Grüşler

Evet (7)
Hayır (3)

Konuyla ilgili K2 kodlu katılımcının ifadesine aşağıda yer verilmektedir:

K2: “*Evet hissediyorum. Çünkü okuldan sonra yapılan faaliyetlere katılamıyorum.*”

Soru 2

Araştırmanın bu boyutuna ilişkin grüşme formu sorusu řu şekildedir: “*Evinin okula devam ettiğin yerde olmasını ister miydin? Neden?* ”

Katılımcılar 2. soruya ‘evet’ yanıtını vermiştir.

Konuyla ilgili K3 kodlu katılımcının ifadesine aşağıda yer verilmektedir.

K3: “*Evet. Çünkü okula gitmek için erkenden kalkmak zorunda kalmazdım.*”

Konuyla ilgili K9 kodlu katılımcının ifadesine aşağıda yer verilmektedir.

K2: “*Evet isterdim. Çünkü arkadaşlarımla daha sık zaman geçirebilirdim.*”

Soru 3

Araştırmanın bu boyutuna ilişkin grüşme formu sorusu řu şekildedir: “*Evin ve okulun aynı yerde olsaydı daha başarılı olacağına inanıyor musun? Neden?* ”

Katılımcılar 3. soruya çoğunlukla ‘evet’ yanıtını vermiştir.

Konuyla ilgili K4 kodlu katılımcının ifadesine aşağıda yer verilmektedir.

K3: “*Hayır. Çünkü eğitim ve öğretimin yerle ilgisi yoktur. Bu istekle ilgilidir.*”

Konuyla ilgili K9 kodlu katılımcının ifadesine aşağıda yer verilmektedir.

K2: “*Okuldan sonra yapılan kurslara katılıp derslerde öğrendiğimiz konuları pekiştirerek daha başarılı olacağıma inanıyorum.*”

Soru 4

Taşımalı eğitimin zorluklarına dair grüşler:

Araştırmanın bu boyutuna ilişkin grüşme formu sorusu řu şekildedir:

Taşımalı eğitimin sence ne gibi zorlukları var?

Tablo 12. Taşımalı eğitimin zorlukları

Kurslara katılamamak
Kışın kar yağdığında araçların gelememesi
Servise geç kalma korkusu
Sabah erken kalkmak

Soru 5

Taşımalı eğitimin avantajlarına dair görüşler:

Araştırmanın bu boyutuna ilişkin görüşme formu sorusu řu şekildedir:

Taşımalı eğitimin sence ne gibi avantajları var?

Tablo 13. Taşımalı eğitimin avantajları

Avantajı yok zararı var
İklim koşullarından daha az etkilenmek
Okula yürüyerek gitmemek

SONUÇ, TARTIşMA ve ÖNERILER

Yaptığımız T Testi analizleri neticesinde cinsiyet değişkeninde Türkçe ve Matematik derslerinde kızlar ve erkeklerde P değeri 0.05'ten büyük bir değer çıktığı için anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Ama Sosyal Bilgiler dersi, Fen Bilgisi dersi ve tüm derslerin ortalamasında P değeri 0.05'ten daha küçük bir değer çıktığı için kızlar lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu da taşımalı eğitim kapsamındaki öğrencilerden kız ğrencilerin Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve Tüm ders ortalamasında erkek öğrencilerden daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur.

Ayrıca diğer iki bağımsız değişkenimiz olan sınıf seviyesi ve taşıma merkezine uzaklık için yaptığımız Anova testi neticesinde Matematik dersi, Türkçe dersi, Fen Bilgisi dersi, Sosyal Bilgiler dersi ve tüm ders ortalamasında P değeri 0,05'ten daha büyük bir değer ortaya koyduğu için anlamlı bir fark oluşmamıştır. Yani taşımalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin akademik başarisında sınıf seviyesinde ve taşıma merkezine uzaklık etkili değildir.

Araştırmanın 2. boyutunda elde ettiğimiz nitel verilerde taşımalı eğitim kapsamındaki öğrencilerle yapılan görüşme formunda elde edilen veriler işığında:

- Öğrenciler kendilerini genel olarak dezavantajlı hissetmektedirler.
- Öğrenciler evleri ile okullarının aynı yerde olmasını arzu etmekteiler.

- Evleri ile okullarının aynı yerde olması onları daha başarılı kılacağını dűřünmekteeler.
- Tařımalı eđitimde erken kalkmak gibi zorluklardan ve kurslara katılamamaktan řikayetçi olduđu gűrűlműřtűr.
- Taşımalı eğitimin avantajı olarak da iklim koşullarından etkilenmemek ۆđrencilerin ۆnceliklerinden bilgilerine ulaşılmıştır.

Yapılan literatűr arařtırmalarında tařımalı eđitim konusunda bolca çalıřma olduđu gűrűlműřtűr. Yapılan çalıřmalarda tařımalı eđitimin genel anlamda başarılı bir řekilde iřlediđi gűrűlűp yapılacak birkaç iyileřtirme ile sistemin daha faydalı iřleyeceđi gűrűřű hakim. Tařımalı eđitim uygulaması genel okullařma oranını arttırmıřtır. Bu zorunlu eđitimin ve yasal zorunluluđunun dođal bir sonucudur. Uygulama ile birlikte tařınan ۆđrenciler daha iyi fiziki donanıma kavuřmuřlardır ve birleřtirilmiř sınıf uygulaması azalmıřtır. Yerleřim yerinde okul bulunmayan kız ۆđrencilerinin velileri onları yatılı okula gűndermek istemediklerinde, kız ۆđrencilerin eđitimine devam etmeleri tařımalı ilköđretim uygulamasıyla sađlanabilmektedir (řentűrk Cankurtaran, 2005).

Özellikle sanayi toplumu olma yolunda giden ۆlkemizde kırsalın ihtiyaçlarını karşılamak vazgeçilmezdir. Henűz hayvancılığın ve tarımın profesyonelleşemediğini dűřünecek olursak bu iki ۆnemli ۆretim kolunun hala bűyűk bir kısmı kırsaldan karşılanmaktadır. Kırsalda yaşamını sűrdűren insanlar için en iyi eğitim koşullarının oluşturulması elzemdir. Taşımalı eğitim anlamında yapılan araştırmalarda bir takım iyileştirme yapılmasından yana bir eğilim olduğundan bahsetmiştik bunlardan; servis gűvenliklerinin arttırılması, sağlık ve yemek ihtiyaçlarının daha kaliteli hale getirilmesi sayılabilir. Ayrıca ailelerin çocukların eğitim ve ۆđretime katkıda bulunması konusu da taşımalı eğitim kapsamındaki ۆđrencilerin akademik başarısında etkilidir ve ailelerin seminerler ile bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Yurtbakan ve Altun, 2018).

Memek (2014)'in tařımalı eđitim hakkında yaptıđı arařtırma sonuçlarına gűre tařımalı eđitim yapan okullardaki okul-veli iliřkilerinin, yemek kalitesinin dűřűk olduđu, yemek yenen mekânların bulunmadıđı, tařımalı eđitimden kaynaklanan sorunların okullarda verilen eđitimin niteliđini dűřűrdűđű gibi bulgulara ulařmıřtır. Kolcu tarafından 2011 yılında yapılan arařtırmaya gűre Tařımalı Eđitim Uygulaması'nda karřılařılan sorunların direkt olarak ۆđrencilere yansımaları, bunun sonucu olarak da ۆđrencilerin derslere motivasyonlarının azalması ve tařıma esnasında yorulmaları dolayısıyla derslerdeki başarılarının olumsuz etkilenmesi gibi sonuçların ortaya çıktıđı gűrűlmektedir.

Öneriler

Bizim bu konudaki ۆnerimiz ise bűlgesel anlamda bu çalıřmaların daha çok ve daha sık gerçekleřtirilmesidir. űnkű farklı cođrafi ve sosyal ortamlarda farklı sonuçlarla karřılařmak műmkűndűr. Bizim yaptıđımız arařtırma Tűrkiye'nin en batısında sanayi toplumunun en yođun olduđu bir cođrafyaya ait bulgular ve bu bulgular genelleme anlamında yeterli olmayacaktır. Özellikle tařımalı

eğitim kapsamında eğitim gören öğrencilerin akademik başarılarına etki eden sosyal ve psikolojik etmenlerin belirlenip bu öğrencilerle ilgili düzenlenecek politikaların daha sağlıklı işletilmesi mümkün olabilir.

KAYNAKÇA

- Ağırkaya, A. (2010). *Taşımalı Eğitim Uygulamasında ğretmenler ve ğrencilerin Karşılaştıkları Glklr*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bostancı, M. (2002). TBMM Soru nergesi, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Ensari, H. (2003). *21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi*. İstanbul: Sistem Yayınları.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kolcu, E. (2011). Kırşal Kesimin Eğitim Durumu Ve Taşımalı Eğitim. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Küçük Süleymanoğlu, R. (2006). Taşımalı eğitim: Bursa ili rneği. *İlköğretim Online*, 5 (2), 16-23.
- MEB. (1994). *Temel Eğitim Pilot Projesi Uygulama Programı*. Ankara.
- Memek, A. (2014). Taşımalı eğitim yapılan okullardaki yönetici ve öğretmenlerin taşımalı eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri (şanlıurfa İli rneği). Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2000). *Taşımalı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği. (2014, 11 Eylül). *Resmi Gazete* (Sayı: 29116). Erişim adresi: http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_09/12024357_tasimayonetmeliği.pdf
- Recepoğlu, E. (2009). *Taşımalı İlköğretim Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar: Kastamonu İli rneği*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 17(2), 427-444.
- çan, A. (2012). *İlköğretimde Taşımalı Eğitim ğrencilerinin Sorunları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- şentürk Cankurtaran, N. (2005). Taşımalı ilköğretim (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yurtbakan, E. ve Altun T. (2018). *Taşımalı Eğitimle ğrenim Gören ğrencilerin Başarılarına İlişkin Eğitimcilerin Görüşleri*, Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (Cilt 3, Sayı:2).